

DELAVSKA POLITIKA

IZHAJA TRIKRAT TEDENSKO: OB TORKIH, ČETRTHIH IN SOBOTAH

Naročnina v Jugoslaviji znaša mesečno Din 10.—, v inozemstvu mesečno Din 15.—. — Uredništvo in uprava: Maribor, Ruška cesta 5. poštni predaj 22, telefon 2326. Čekovni račun št. 14335. — Podružnice: Ljubljana, Delavska zbornica — Celje, Delavska zbornica — Trbovlje, Delavski dom — Jesenice, Delavski dom. — Rokopisi se ne vračajo. — Neprankirana pisma se ne sprejemajo. — Mali oglasi trgov. značka vsaka beseda Din 1.—, mali oglasi, ki služijo v socialne namene delavstvu in nameščencem, vsaka beseda Din 0,50

Štev. 112 • Maribor, sobota, dne 30. septembra 1939 • Leto XIV

Telovadba možgan

Socialistično delavstvo pravilno pojmuje svobodo in demokracijo. Osnova svobode in demokracije pa je, da sme vsak človek neovirano povedati svoje misli, izražati svojo kritiko, svoje simpatije ali antipatije in sodelovati v vseh vprašanjih, ki se tičejo skupnosti. Vsakdo sme svobodno presojati dogodke in povedati o njih svoje mnenje, pa naj si se to mnenje sklada z mojim naziranjem ali ne. Zlasti ima socialistično gibanje nalogo in dolžnost, da vse dogodke presoja s svojega zreliska, vseeno, ali je to komu všeč ali ne. Zlasti delavstvo mora imeti možnost kritične presoje, kajti vsaka stvar ima poleg dobre lahko tudi svojo slabo stran in navidez dobra stvar rodi lahko zle posledice.

Mnogo ljudi je, ki hočejo veljati kot bojevniki za svobodo in demokracijo, žive in delajo pa čisto drugače in podlegajo duševni bolezni, kateri so zapadli vsi, ki so zgubili vero v svobodo in demokracijo. Ta bolezen je vstrosmerjenost.

Vstrosmerjenost je otrok vsake diktature. V diktaturi je človek samo še slepo orodje v rokah diktatorja, da služi njegovim težnjam, željam in ciljem. Ogromno je dandanes ljudi, ki so tej sugestiji podlegli in prenehali živeti življenje človeka, ki ima razum in lastno voljo. Človeka, ki se ga je lotila moderna bolezen vstrosmerjenost, spoznamo po tem, da ne prenese več kritike, ni več samostojen v presojanju dogodkov in o tem kaj je prav ali ni prav, ampak misli, piše in dela samo to, kar mu je ukazano od zgoraj, pa če je še večja neumnost ali brezvestnost. Ljudje so nekoč gojili samo telesno telovadbo, vstrosmerjenost je pa telovadba možganov. Kar je smatral tak človek včeraj za belo, bo danes trdil, da je črno in se bo skregal s teboj do smrti, ako mu bo oporekaš. Ako bi bil ti včeraj napravil to, kar je danes napravil tisti drugi, ki mu je vstrosmerjeni privržen, bi ti pri takem človeku veljal za izdajalca najosnovnejših življenjskih pravic; kot tak pa veljaš v očeh vstrosmerjenega tudi danes, ako ne odobravaš tega, kar je storil tisti drugi in radi česar bi bil ti še včeraj žigosan za izdajalca. Sploh velja za vstrosmerjenega pravilo: Ako ti, ki nisi vstrosmerjen, nekaj napraviš, je to vse obsodbe vredno, ako napravi isto nekdo drugi, na čigar zapoved dobiš človek telovadi s svojimi možgani, je to najboljša in najpametnejša, najglobokomnejša poteza, ki bo v največjo splošno korist.

Včasih je veljal izrek: kar Bog stori, vse prav stori. Proti temu izreku so se ljudje uprli. Kako malo resničen je bil ta upor, nam kažejo ti največji uporniki sami, ki so boga počlovečili in namesto zgornjega izreka uveljavili drug izrek: kar moj ukazovalec stori, vse prav stori. Kakor se človek ni mogel z bogom pomeniti in ga vprašati, da bi mu obrazložil svoje ukrepe, tako malo se more pomeniti z diktatorjem, ki predstavlja učlovečeno božanstvo. To se pravi, pomenil bi se že lahko, toda to ni dovoljeno in razen tega vstrosmerjeni človek, ki se je odrekel samostojnemu mišljenju, tega niti ne zahteva. — Svojčas je veljalo za vernega človeka tudi pravilo: Roma locuta, causa finita! (Rim je spregovoril, stvar je odločena!) Dandanes pa ima Rim v raznih drugih mestih hude tekmece. Nekeč je veljal samo eden za nezmotljivega, dandanes pa je že več takih, ki hočejo biti nezmotljivi, in vstrosmerjeni ljudje naravnost fanatično napadajo vsakogar, ki bi podvomil v nezmotljivost njihovega no-

Sovjetska Rusija zahteva vpliv na Balkanu?

Rusko-nemški razgovori v Moskvi

Rusko-nemški razgovori, ki se vodijo v Moskvi že tri dni, še vedno niso zaključeni.

Pogajanj se udeležujejo za Sovjetsko Rusijo Molotov, Stalin in sovjetski poslanik v Berlinu Škvarčev, za Nemce pa Ribbentrop in nemški poslanik v Moskvi grof Schulenburg.

Za kaj gre pri pogajanjih v Moskvi?

O namenu sovjetsko-nemških pogajanj v Moskvi so razširjena različna mnenja, ki jih prinaša svetovno časopisje.

V prvi vrsti Poljska

Brez dvoma se razgovori tičejo v prvi vrsti Poljske. Kakšno usodo ji bosta namenili Sovjetska Rusija in Nemčija ni znano in so vse samo ugibanja. Dejstvo je, da Nemčija zahteva zase nekdanje province rajha, ki so pripadale Nemčiji do l. 1914. Rusija pa reklamira ozemlje, ki je naseljeno z Belorusi in Ukrajinci. To kar bi ostalo od Poljske bi bila potem takem neke vrste vmesna država med Sovjetsko Rusijo in Nemčijo, in bi potem šlo samo zato, kdo bi imel v tej državi vpliv, Nemčija ali Rusija, ali pa bi bila pod varstvom obeh zaveznikov.

Varšava se je predala po 22 dneh junaške obrambe.

Nemška artiljerija in bombe izpod neba so mesto spremenile v kup razvalin.

Ker obramba Varšave ni sprejela nemške zahteve po predaji mesta, so žrela 1000 nemških topov zadnje dni neprestano bruhala težke granate in šrapnele na glavno mesto Poljske republike in ga spreminjale v razvaline. Poleg topov so vršile delo uničevanja tudi nemške bombe izpod neba. Celi bloki hiš so se rušili, iz ruševin pa so se pričeli dvigati ognjeni zublji, ki so zajeli cele ulice. Granate in bombe, ki so padale v mesto, so morale tudi civilno prebivalstvo. — Smrtnih žrtev je na tisoče.

Herojski odpor obkoljene vojske bi bil trajal še naprej, toda pričelo je primanj-kovate hrane in vode, zlasti pa streljiva. V takem položaju, ko je mestu vsled pomanjkanja sanitetnih naprav — ker so bile razbite tudi bolnice — grozilo, da bodo izbruhnile nalezljive bolezni, ni poveljstvu obkoljene armade preostalo drugega, kot da se preda.

Varšavska kratkovalovna radio oddajna postaja je to sporočila svetu, med tem, ko so parlamentarci poljske ar-

Za nadmoč v Baltiškem morju

Drugo vprašanje je vprašanje Baltiškega morja, kjer je Sovjetska Rusija izvršila zadnje dni najvažnejšo operacijo s tem, da se je polastila estonskih pristanišč in otokov, ki jih bo porabila za oporišča svoje vojne mornarice. Na ta način je postala gospodarica ne samo vzhodnega dela Baltiškega morja, ampak si je zagotovila tudi nadzorstvo nad vodami, kjer je doslej dominirala Nemčija. Kaj to pomeni, si lahko predstavljamo, ako imamo v vidu, da se je vse nemško vojno brodovje v sedanji vojni moralo umakniti skozi Kielski prekop v Baltiško morje, odkoder ni nobenega pravega izhoda v Severno morje, ako se zapre ožek in plitev preliv med Dansko in Norveško.

Za pliv na Balkanu

Najbolj važno vprašanje, ki zanima nas, pa je vprašanje Balkana oz. balkanskih držav. Trdi se, da je Sovjetska Rusija v zvezi s Turčijo pripravljena prevzeti jamstvo za balkanske države, ki bi na ta način ne bile dostopne za nobeno drugo silo več in za nobeno ekspanzije tujih sil na tem področju. S tem bi bil zavarovan mir na Balkanu.

Baje se strinja s to politiko tudi Italija, ker bi bili na ta način varovani tudi njeni interesi.

To vse skupaj pa pomeni

obkroževanje srednje Evrope

po Sovjetski Rusiji z vzhoda, zato ta vprašanja za tiste, ki razpravljajo v Moskvi niso lahka.

Seveda tudi vprašanje preskrbe Nemčije

V Moskvi pa se tudi razgovarja o preskrbi Nemčije z življenjskimi potrebščinami in surovinami, ki jih lahko dobi samo iz Rusije. Zato je prišlo z Ribbentropom v Moskvo tudi veliko gospodarskih strokovnjakov.

Slavnostna večerja

Iz Moskve poročata DNB in Tas, da se je vršila dne 28. t. m. zvečer slavnostna večerja v počast nemških gostov. Večerje so se udeležili nemški zunanji minister von Ribbentrop in vodja nemške fašistične stranke v Gdanskus Forster, s še nekaterimi odličniki, z ruske strani pa so bili navzoči Stalin, komisar za zunanje zadeve Molotov in maršal rdeče vojske Vorošilov.

made odšli na pogajanja v nemški tabor.

Junaška obramba Varšave bo ostala zabeležena v zgodovini. Lahko pa si tudi mislimo, kaj govorijo srca Poljakov, zlasti pa prebivalcev Varšave, ki so doživeli te dneve groze.

Kako je bilo v Varšavi?

Položaj Varšave je bil po poročilu mestne obrambe naravnost obupen. — Uničene so bile vse shrambe živil. Med vojaštvom je bilo 16.000 mrtvih in ranjenih, med civilnim prebivalstvom pa okrog 20.000.

Tudi trdnjava Modlin se je predala

Po najnovejših poročilih se je predala tudi trdnjava Modlin. Tudi za njeno predajo so bili merodajni isti razlogi, kot za Varšavo.

Vojno na Poljskem je smatrali za zaključeno

S padcem Varšave je smatrali vojno

na Poljskem za zaključeno. Poljska je zasedena do tri petine od Rusov, dve petini pa od Nemcev.

Bilanca nemško-poljske vojne

Švicarska »Volksstimme« poroča: »Iz skrbno sestavljenih poročil o ranjenih ter padlih in pa iz nepristranskih ugotovitev treznih presojevalcev moremo sklepati, da štejejo nemške izgube na Poljskem do 20. septembra 170 tisoč mrtvih, ranjenih in ujetih. Nemci so izgubili okrog 400 letal in 600 dobro izvežbanih nemških pilotov je našlo smrt.«

Velika japonska ofenziva

DNB poroča, da so Japonci pričeli južno od Hankaua z veliko ofenzivo na fronti 250 km dolžine.

Švicarska protiaerionska artiljerija je sestrelila dve nemški letali, ki sta krožila na švicarskem ozemlju v okolici Schaffhausena.

vega boga. Ni torej res, ako se trdi, da svet ni veren, narobe ogromna masa ljudi je danes bolj verna in versko fanatična kot kdajkoli poprej, samo subjekt, v katerega veruje, se je spremenil, poprej je bilo božanstvo, danes je človek-diktator, ki vse vidi, vse ve in vse prav dela.

Tako je nekoč poleg drugega veljalo tudi pravilo: pomagaj si sam in Bog ti bo pomagal, dandanes pa je za množico vstrosmerjenih mnogo lažje stališče: veruj in zaupaj vanj in on ti bo dal.

Kakšno ponižanje za človeka in njegovega duha!

Človek, ki pusti, da mislijo zanj drugi in ki se zanaša na druge, ne bo nikdar vreden borec, niti zanesljiv za-

veznik, še manj pa trden temelj kakšnega gibanja. Včasih smo se smejali ljudem, ki so hodili na zborovanja poslušat govornike in so ploskali vsakemu govorniku, ki so ga slišali, ako je količkaj dobro govoril, pa magari, da je govoril ravno nasprotno od tega, kar je povedal govornik, ki mu je tak človek ploskal dan poprej. In koliko je dandanes takih! Socialist mora misliti s svojimi možgani, mora imeti pogum, da svoje misli tudi pove, brani svoja načela in svoje zrelisče. Nikdar se ne sme odpovedati tem svojim temeljnim pravicam, ki tvorijo del človeškega dostojanstva.

Zlasti pa je nespametno, ako ljudje v teh časih gledajo na dogajanja v svetu in se udajajo upanju ali iluzijam, da se

bo vse odločilo ne vem kje in da bo vse opravil ne vem kdo, brez nas in za nas. Socialisti vemo, da je treba graditi iz lastne moči, na domačih tleh. Drugače morejo misliti samo vstrosmerjeni ljudje, ljudje, ki so brez lastne volje in telovadijo s svojimi možgani na zapoved ter so lahko danes s teboj, jutri pa proti tebi. Zato smo imeli in imamo v teh časih med ljudmi toliko ptic selivk, ki se selijo iz enega tabora v drugega. Toda selijo se vedno v tabor, kjer je vstrosmerjenost doma, in kjer stoji vodja, ki ima največ šans. S to zmešnjavo in degeneracijo človeškega duha nima socializem nobenega opravka. Socialistična družba more biti sama skupnost mislečih, enakopravnih, svobodnih, delovnih ljudi.

Razpis volitev v senat

Volitve bodo 12. novembra po starem zakonu.

Razpisane so volitve v senat, ki bodo dne 12. novembra. V senat volijo vsi poslanci, banovinski svetniki, podeželski župani, in mestni župani.

Po ustavi morajo vsi zakoni najprvo

skozi narodno skupščino. Ker narodne skupščine ni in volitve za njo tudi niso razpisane, je pričakovati, da se bo vlada najbrž poslužila čl. 116 ustave, ki bo senatu dal v izjemnih razmerah izjemne pravice.

Nalog za izdelavo političnih zakonov

Dobil ga je pravosodni minister dr. Laza Marković.

Dr. Laza Marković, pravosodni minister, je bil pooblaščen od ministrskega sveta, da pripravi načrte političnih zakonov, med njimi tudi zakona o volitvah narodnih poslancev, na podlagi sploš-

nega, neposrednega in tajnega glasovanja po listah in proporcionalnem sistemu.

Med političnimi zakoni so najbolj nujni: zakon o strankah in društvih, zborovanjih in tisku.

Pozicijska vojna na zapadni fronti

Prvo besedo imajo topovi.

Na zapadni fronti se je Francozom posrečilo potisniti fronto na 160 km dolgi črti na nemško ozemlje. Od tu sedaj napadajo utrdbe v Siegfriedovi obrambni črti in jih rušijo z metodičnim topovskim obstreljevanjem.

Na dveh točkah te fronte Francozi vztrajno rijejo naprej. To je ob luksemburško-francosko-nemški meji, kjer se vrše boji za kraje Perl, Horg in Bess, potem pa v okolici Saarbrückna in Zweibrückna.

Toda na vsem tem ozemlju so podminirana polja, pasti za tanke, žične pregraje in betonske utrdbe.

Vojna se bije takorekoč pod zemljo, kar je videti vrh zemlje, so le eksplozije granat in drugih izstrelkov.

Vršijo se tudi letalski boji, v katerih je bilo sestreljenih že po več letal na obeh straneh. Nevtralni poročevalci trdijo, da so francoski letalci pravi akrobati.

Angleške vojne ladje in nemška letala

Na Severnem morju, v bližini Norveške, je 20 nemških letal napadlo štiri britanske vojne ladje, ki so spremljale trgovalne ladje nevtralnih držav. Letala so metala bombe. Angleško službeno obvestilo pravi, da bombe ladij niso zadale in da ni bil noben mornar ranjen. Pač pa so vojne ladje sestrelile tri letala. Nemško poročilo trdi, da so bombe iz letal pogodile angleške ladje.

Estonska ni več samostojna

ampak je pod nadzorstvom Sovjetske Rusije.

V zvezi s pobegom poljske podmornice »Orel«, nadalje s torpediranjem ruskega parnika »Metaliska« in ruske ladje »Pionir« po neki tuji podmornici v estonskih vodah, je vlada Sovjetske Rusije pritiskala na estonsko vlado, od katere je zahtevala, da odstopi sovjetski

mornarici vsa svoja пристanišča in otoka Dagö in Oesel kot baze za kretanje ruskih vojniških ladij v Baltičkem morju. — Spricho položaja je morala Estonska ruske zahteve sprejeti, kajti dežela ima le nekaj nad en milijon prebivalcev in nekaj nad 100.000 mož redne vojske.

Portugalska na strani Anglije

Njene vojne ladje vodijo skupno akcijo z angleškimi in francoskimi.

Portugalska vlada se je odločila, da stopi na stran Anglije in Francije.

Njena vojna mornarica je dobila ukaz, da sodeluje z angleško in francosko v svrhu zagotovitve nemotene morske plovbe.

Ali bo Nemčija sedaj napovedala vojno Portugalski ali ne, ni mogoče reči.

Uvoz in izvoz kontrolirajo sedaj tudi v Švici.

Rusija in Anglija
Sovjetski poslanik v Londonu Majski je ponovno posetil angleškega zunanje-ga ministra lorda Halifaxa

in izjavil, da sovjetska vlada z ozirom na nejasen položaj v Srednji Evropi ne more dati dovolj jasnih pojasnil o svoji politiki, kakor je to zahtevala angleška vlada, ker to ni odvisno od ruske vlade, temveč od zadržanja v poštevi prihajajočih držav.

Doma in po svetu

Komisariji v okrožnih uradih za zavarovanje delavcev na Hrvaškem. V okrožnih uradih na Hrvaškem so imenovani komisariji in dosedanje imenovane uprave razpuščene.

Kasacijsko sodišče oddelek B se bo preselilo iz Zagreba v Ljubljano. Iz Zagreba poročajo, da bo kasacijsko sodišče, oddelek B, ki je doslej poslovalo za Slovenijo in Dalmacijo, reorganizirano na ta način, da bodo posli sodišča za Dalmacijo prešli na oddelek A kasacijskega sodišča za Hrvaško. Potemtakem seveda nima pomena, da bi ostalo kasacijsko sodišče za Slovenijo v Zagrebu, ampak se bo moralo preseliti v Ljubljano. Vprašanje je, kod ga spraviti pod streho.

Sodniki bodo zopet lahko posegli v politično življenje. Tako je vsaj predlagalo društvo sodnikov pravosodnemu ministru dr. Lazi Markoviću in mu priporočilo, da naj ukine svoj čas izdano uredbo o depolitizaciji sodnikov.

S. Karl Seitz sedemdesetletnik. Švicarski socialistični listi poročajo, da v teh dneh praznuje znani avstrijski socialistični bорец in do l. 1934. dunajski župan, s. Karl Seitz, sedemdesetletnico rojstva, in med drugim tako-le pišejo: »Socialistično delavstvo vseh dežel pozdravlja s. Karla Seitzja kot enega izmed svojih najboljših, kot moža, v katerem se združuje plemenit genij proletarskega ustvarjanja z nezlomljivo vero v zmagajo »socializma«.

Socialisti in razpust komunistične stranke v Franciji. Francoska vlada je razpustila komunistično stranko. S. Leon Blum, prvak socialistične stranke, je radi tega ostro protestiral pri ministrskemu predsedniku Daladierju in tudi javno v »Populaire«. Socialisti so tudi proti vršenju hišnih preiskav pri komunistih. Stališče socialistične stranke je pravilno, kajti socialistična stranka dosledno brani načela svobode in demokracije in odklanja praktike diktature, zato je proti temu, da se nasprotniku zaveže usta ter zahteva njegovo vistsmerjenje.

Turška vlada je te dni naglasila, da bo turška zunanja politika kljub razgovorom, ki se vršijo v Moskvi, ostala neizpremenjena, v kolikor se tiče odnošajev do turških zaveznikov Francije in Anglije.

Zanimivo mnenje ameriškega lista. Dnevnik »New York Times« je pred kratkim zapisal te besede: »Noben Amerikane ne more zanikati dejstva, da čim dalje ko bo trajala evropska vojna, tem večja bo nevarnost, da se bodo Združene države vanjo zapletle. In vojna nevarnost bo radi tega vedno večja, ker bo velika večina Amerikancev spoznala, kdo je zakrivil današnjo vojno.«

Hitler in monsignor dr. Tiso sta izmenjala pozdrave. Hitler se je zahvalil monsignoru dr. Tisi za pomoč, ki so jo izkazali Slovaki Nemcem v boju proti Poljakom, dr. Tiso pa je zagotovil Hitlerju trajno privrženost Slovkov nemškemu narodu.

Blokada Nemčije. Angleška letala so te dni večkrat priletela nad zahodno in severozahodno Nemčijo ter metala letake, v katerih je poudarjeno, da je onemogočena vsaka plovba po

morjih za sovražne države, ker so morja v rokah Anglije in Francije.

Kaj pa je z državnim telefonskim kablom proti Beogradu. O položitvi kabla za državni in mednarodni promet se je mesece in mesece pisarilo po vseh časopisih.

Sedaj je ta zadeva, najbrž mirno zaspala.

Svojevrsen zaslužek. Iz Livna v Bosni poročajo, da se je vrnilo že mnogo sezonskih delavcev iz Nemčije. Ker niso mogli prinesiti s seboj denarja, so si nakupili v Nemčiji pisalnih strojev, šivalnih strojev in biciklov ter pripeljali vso to robo s seboj. Pisalnih strojev je v livanjskem srezu toliko, da jih je dovolj za ves srez. Toda, ker se od pisalnih strojev ne da živeti, jih ljudje prodajajo kakor pač vedo in znajo. Ker so morali pri uvozu teh predmetov plačati tudi carino, beležijo na račun svojega zaslužka veliko zgubo.

Truplo znanstvenika Freuda, ki je kakor smo poročali pred dnevi umrl v Londonu v 82. letu starosti so vpepelili v Londonu.

Prisilna oddaja mleka na Holandskem. Holandska državna centrala za mleko je izdala strogo odredbo, po kateri je prepovedano lastnikom krav izdelovanje masla, sira ter drugih mlečnih izdelkov. Vsa produkcija mleka se mora sproti oddajati v posebne mlečne centrale.

Italijanski prekoceanski parniki ne prevozi Nemcev. Veliki italijanski prekoceanski parnik »Rex« je odklonil prevoz nemških državljanov iz Newyorka, da ne bi imel med potjo sitnosti od strani angleških kontrolnih ladij.

Redni promet Italije s sosednjimi državami. Po italijanskih vesteh bo do 8. oktobra vzpostavljena normalna zveza na vseh železniških progah med Italijo in njenimi sosedami, ki so bile prekinjene ob izbruhu vojne.

Italija prireja imperijalno razstavo l. 1940. Italijanski listi ponovno objavljajo vest, da je Mussolini naročil, da se nadaljujejo dela na razstavnem prostoru za italijansko imperijalno razstavo v Rimu, ki bo odprta dne 9. maja 1940. Potemtakem Italija ne računa z vojno.

Radioaparati za nezanesljive. »Pester Lloyd«, nemški dnevnik v Budimpešti poroča, da je slovaška vlada nezanesljivim osebam odvzela radioaparate in so jih dobili nazaj le pod pogojem, da jih preuredijo samo za poslušanje slovaške ali nemških postaj. Kdor kupi nov radioaparat, oblast najprej ugotovi, če je zanesljiv ali ne in se mu potem tudi odredi predelavo aparata v gornjem smislu, če ni politično »zanesljiv«.

Požar v grškem kinu. V nekem kinu na otoku Lemnos v Grčiji je izbruhnil med predstavo požar. Iz pogorišča so potegnili 40 mrtvih, 80 je pa bilo močno ožganih.

Koliko je bilo pijač v dunajskem gradu? Dunajski češki dnevnik prinaša iz peresa Frančiška Macháta zgodovino cesarskega gradu, v kateri tudi pripoveduje, kakšne zaloge pijač so našli po prevratu v kleti tega habsburškega gradu: »V dunajski dvorni kleti so našli po prevratu ogromne zaloge vina in likerjev, ki so jih nato postopoma razprodajali v korist fonda vojnih invalidov. V kleti je bilo 32 steklenic najboljšega tokajca, 35 hl tokajca v sodih, 500 hl ogrskega vina, 200 hl renškega, na tisoče steklenic najboljših letnikov renškega, mozeljskega, burgundskega, bordojskega vina iz let 1870 do 1911, velika zaloga dezeretnih dalmatinskih, grških in španskih vin, 1200 steklenic konjaka od napoleonskih časov naprej, tokajski konjak, 800 steklenic šampanjca in cel ribnik navadnih vin. To morje alkohola so takrat ocenili na 2 in pol milijona zlatih kron.«

Širite naš list!

Zane Grey:

Mož iz gozda

V tem hipu je John Beeman brez besede in bled v obraz podal Daleju roko in jo močno stisnil, za njim so se dvignili tudi ostali bratje drug za drugim in storili isto. Njihov pogled je bil trd in neka čudna trpkost se je odražala na njihovih ozkih ustnicah.

»Milt, mogoče vemo bolje kot ti, kdo je Beasley«, je nazadnje spregovoril John. »On je uničil mojega očeta in ogoljufal mnoge druge mormone. Mi imamo dokaze, zato, da on dobiva ovce, ki jih nakrade Ansonova tolpa... In on goni konje v Phenix! Naši ljudje nam niso dovolili, da bi Beasleya javno obtožili. Zato smo tiho potrpeali. Moj oče je navadno rekel: »Pustite, da bo enkrat kdo drug izustil prvo besedo proti Beasleyu! in ti si, ki je prišel k nam!«

Roy Beeman je položil roko Daleju na ramo. On je veljal za najbolj vročkrvnega med svojimi brati, ki so ga pustolovščine in nevarnosti najbolj mikale. Z Dalejem sta bila mnogokrat skupaj na dolgih jezd-nih pohodih in bil je znan kot eden najbolj vztrajnih jezdecev in najbolj strastnih lovcev v vsej daljnji okolici.

»Mi pojdemo s teboj«, je rekel z močnim in srditim podarkom.

Potem so se zopet posedli okrog ognja. John je vrgel na žerjavico kos svežega lesa; prasketaje se je dvignil šop isker in že so tudi znova vzplapolali ognjeni zublji. Ko se je mrak pretvoril v noč, je ječanje med borovci naraslo v glasno tuljenje. Odsekan lajež krdela divjih prirejskih psov je napolnil ozračje.

Petorica mladih mož se je dolgo in resno razgovarjala, premišljevala kovala načrte in odklanjala

14

vsakovrstne ideje, kj jih je sprožil zdaj ta, zdaj oni. Predlogi Daleja in Roya so bili še najbolj sprejemljivi. Poklicni lovci so, kar se tiče preudarnosti in bistro-umnosti, precej slični velikim raziskovalcem in iz-umiteljem. Pri poslu, ki so se ga nameravali lotiti, je bilo treba računati s tisoč možnostmi.

Potrebni so jim bili konji in oprema, — napraviti je bilo treba dolg ovinek, da bi neopaženi prispeli v Magdaleno, — osvoboditi tuje dekle, ki bo gotovo svojeglavno in odločeno, da potuje s poštnim vozom, — ako ne bo šlo drugače, jo bo treba nasilno osvoboditi, — sledil bo boj in neizbežno zasledovanje, — beg v gozdove, — in potem bo treba pripeljati dekle celo in zdravo k Auchinclossu...

»Torej, Milt, ali hočemo slediti Beasleyu?«, je vprašal Roy Beeman pomenljivo.

Dale je bil molčeč in zamišljen.

»Dovolj za danes!«, je rekel John. »Priatelji, pojdemo spat.«

Razprostrli so vsak svojo šatorno polo, Dale si je delil odejo z Royem in skoro so zaspali, med tem ko je rdeča žerjavica počasi bledela in je umiralo tuljenje vetra, dokler ni zavladala gozdna tišina.

Četrto poglavje.

Helen Rayner se je vozila že štirindvajset ur z brzovlakom proti zapadu, predno je odkrila nekaj za njo izredno presenetljivega.

Helen je zapustila Sv. Jožef v spremstvu svoje sestre Bo, zgodaj dozorele šestnajstletne deklice; srce ji je bilo še od slovesa od ljubljenih ljudi v domovini globoko žalostno in vendar je drgetalo v prijetni slut-nji čudovitega življenja na daljnem zapadu. Vsi njeni domači so imeli v sebi duha pionirjev; ljubezen do sprememb, do dejanj, do pustolovščin, jim je bila v

krvi. Razen tega je dolžnost, ki jo je čutila do svoje vdovele matere, ki je ostala sama z veliko, nedoraslo družino, velevala Helen, da je sprejela ponudbo svo-jega bogatega strica. Doma je vodila šolo in podučeva-la tudi svoje male brate in sestre, ter tudi sicer pomagala, kakor je vedela in znala. Sedaj pa, dasi ji je bilo hudo, pretrgati stare, ljubljene zveze, se ji je zdelo prezapeljivo, da bi bila mogla odoleti tej ugodni priliki, ki se ji je nudila.

Molitev njenih sanj je bila uslišana. Svoje do-mače osrečiti, svojo lepo, nebrzdano sestro varovati, zapustiti rumena, umazana, dolgočasna mesta in jih zamenjati z veliko, valovito, neskončno ravnino; ži-veti na čudoviti farmi, ki bi postala nekega dne njena last; doživeti, da bo utešena njena globoka, podza-vestna in nerazvita ljubezen, ki jo je občutila do konj, goveda, ovac, do puščave in gorovja, do drevja in potokov, — vse to je bilo skupek njenega strast-nega koprnenja, ki se je sedaj obetalo uresničiti na čudovit, božanstven način.

Neprijetno gasilo za njeno veselo razpoloženje, nepričakovano, odvratno poliv mrzle vode na njene vroče in skrivne sanje je bilo odkritje, da se je na-hajal v vlakcu Harve Riggs. Njegova navzočnost je mogla pomeniti samo eno, — da ji je sledil. Med mno-gimi trpkimi nadlogami v Sv. Jožefu je bil Riggs za njo najtrpkejša. Do njene matere je imel neke zahteve, ali pa nekoliko vpliva nanjo, tako da je ona dobro-hotno gledala na njegovo snubljenje. On pa ni bil niti privlačen, niti dobrosrčen, še manj pa priden ali, da bi imel kakšne druge odlike, ki bi Helen mogle zani-mati: bil je najbahavejši, najnadutejši pustolovec, ne čisto pravi tip zapadnjaka; domišljavec, kakršen je bil, je nosil dolge lase in revolver ter si privajal slavo, kot da bi bil kdo ve kajšna znamenita osebnost.

(Dalje prihajajo...)

Zadnje vesti

Soglasnost med Sovjetsko Rusijo in Nemčijo

Iz Moskve poročajo, da so bila pogajanja med Rusijo in Nemčijo zaključena. Nemška poročila trdijo, da je v vseh vprašanih dosežen sporazum. Molotov je pristal na to, da bo Rusija dajala Nemčiji surovine, Bibbentrop pa je izjavil poročevalcem listov, da se bo sodelovanje med Nemčijo in Rusijo odselej očitovale še jasneje, tako na vojaškem, kot tudi na gospodarskem področju.

Meje med Rusijo in Nemčijo na Poljskem bosta določili Rusija in Nemčija. Ako bi jih Anglija in Francija ne priznali, bosta imeli opravka z Nemčijo in Rusijo.

Razen tega so po poročilih nemškega radia v Berlinu in Moskvi mnenja, da je sedaj čas za sklenitev miru, ker so odpadli razlogi za vojno. Ako Anglija in Francija ne bi na sklenitev miru pristali, bosta odgovorni za vojno. Ribbentrop je odletel iz Moskve ob 12.30 uri.

Trdnjava Modlin se je predala,

brani se še kakšnih 1200 častnikov, ki se nahajajo v neki utrdbi.

V Varšavo bodo prišle nemške čete danes.

Sprememba v vodstvu Socialistične Internacionalne

Socialistična delavska internacionala bo dobila novega predsednika.

Ker je dosedanji predsednik Socialistične delavske internacionalne s. Albar, da, ki je obenem tudi predsednik holandskih socialistov, stopil v vlado, zgubi Internacionala svojega predsednika. Pravila Socialistične delavske internacionalne namreč pravijo, da čim vstopi kak član izvršilnega odbora internacionalne v vlado, s tem avtomatično zgubi svoje mesto v izvršilnem odboru Socialistične internacionalne. Kajti sicer bi pretela opasnost, da bi politika, ki jo vodi kakšna država, dobila vpliv na politiko internacionalne, kar bi ne bilo v skladu z nalogo internacionalne, da služi delavskemu razredu in socializmu. To načelo je edino zdravo in pravilno, da se države ne istoveti z delavskim razredom in s socializmom.

S. Albar, da je svoje mesto kot predsednik internacionalne zavzemal še kratke čase. Zdaj se opravlja posle predsednika Socialistične internacionalne od izvolitve novega. Kdaj bo izvoljen nov predsednik, se radi zapletenega mednarodnega položaja še ne ve. S. Albar, da je pred kratkim dal dopisniku lista »Het Volk« sledečo izjavo: »Internacionala se nahaja v težkem položaju, ker mora reševati nešteto problemov. Žal mi je, da pri tem ne morem več aktivno sodelovati, ker me je holandska socialno demokratska stranka poklicala v vlado.«

Kongres Internacionalne „Priateljev prirode“

Tik pred začetkom nemško-poljske vojne se je vršil v Amsterdamu kongres Internacionalne »Priateljev prirode«, ki mu je predsedoval Švicar s. Ernst Moser. Zastopane so bile Belgija, Francija, Holandska in Švica. »Priatelji prirode« imajo 42 tisoč 622 članov. Oficijelni glasili Internacionalne »Priateljev prirode« sta »Der Naturfreund« in »L'Ami de la Nature«.

Iz Češke

Protektor razveljavil legijonarške ugodnosti. Protektor von Neurath je s posebno odredbo razveljavil vse zakone in naredbe, po katerih so bile priznane češkoslovaškim legionarjem razne ugodnosti in prednostne pravice, najsi bo kakršnekoli vrste. Uradni razglas opozarja, da legionarji vsled tega ne smejo več uporabljati niti legijonarških krojev ali njihovih znakov, ne odlikovanj, kakor tudi ne posameznih delov krojev ali znakov na rokavih o številu legijonarških let, itd. Prekrški te naredbe bodo strogo kaznovani.

V Prago se ne sme dovažati smetana. Deželni urad v Pragi razglasa, da se radi nemotnega oskrbovanja prebivalstva mesta Prage z mlekom in mlečnimi izdelki in torej v interesu javnega miru in reda ne sme dovažati v Prago smetana. Kdor bi to prepoved kršil, se bo kaznoval z globo 10 do 15.000 kron ali z zaporom od 12 ur do 14 dni.

Nemščina pri praškem tramvaju. Nemški podžupan mesta Prage, dr. Pfizner, je imel tle dni v okolici Prage shod za Nemce, na katerem je povdaril zadoščenje domačih Nemcev, da so uvedeni tudi v Pragi povsod nemško-češki napisi. Posebno prijetno pa dojmi praške Nemce nemško oklicavanje postaj pri cestni železnici. (»Der Neue Tag«).

Cene v hotelih. Upravna oblast je odredila, da morajo vsi hoteli in gostilne predložiti točen cenik prenočišč in ravnotako zneske, ki jih smejo zahtevati od gostov za postrežbo, čiščenje čevljev in obleke, kurjavo, kopalnico in drugo. Cenik mora biti razobešen na vidnem mestu in še posebej na hodniku ter odobren od oblasti.

LJUBLJANA

Tradicionalna XX. vinska trgatev. V soboto, dne 30. septembra t. l. prirede pekovski pomočniki svojo tradicionalno vinsko trgatev v veliki dvorani hotela »Miklič« v Ljubljani. Pričetek ob 8. uri zvečer. Vse tovariše, prijate-

MARIBOR

Zemljišče za novo mariborsko pomožno radio-postajo si je baje te dni ogledala neka komisija iz Ljubljane. Sedaj bo o tem sklepal še pobrezki občinski odbor, ker nameravajo pomožno radio-oddajno postajo postaviti na zemljišču opuščenega tezenskega pokopališča. Upamo, da bomo končno vendarle prišli tudi Mariborčani do tega, da bomo lahko po tolikih letih poslušali domače radio-oddajne postaje, doslej smo bili navezani izključno na inozemske radijske oddaje. Menda ni treba ponovno povdariti, kako kvarno je bilo to baš za Maribor in vse obmejne kraje. Ze zadnjič smo v našem listu opozorili, da opoldne na nekaterih radijskih aparatih sicer dobivamo ljubljansko oddajo in če ni izredno velikih motenj v zraku, še dokaj razločno, čim pa napovedovalec prične s poročili, se naenkrat nič več, oziroma tako zelo slabo sliši, da vsakogar mine volja še nadalje napenjati ušesa in rajše sploh ne poskuša, da bi ušel ljubljansko kukavico. Vsekakor bi bilo potrebno, da bi se ti nedostaki preiskali in odstranili, pa bodisi, da se nahajajo v Domžalah, ali pa, da kdo v Mariboru moti ljubljansko oddajo, ker vendar ni mogoče, da bi se takrat, ko se prenos godbe sliši dobro, ne moglo slišati poročil, kajti čim so poročila končana, se prenos godbe, pa tudi druge napovedi, popolnoma jasno slišijo. Pričakujemo, da bodo poklicani faktorji podvzeli potrebne korake in odstranili nedostatke, ki jih je odstraniti mogoče, brez večjih žrtv in s tem omogočiti radijskim poslušalcem poslušanje vsaj opoldanske oddaje ljubljanske radio-postaje, dokler ne dobimo v Mariboru pomožne radio-oddajne postaje.

Opozorilo vinogradnikom. Med vinogradniki so neki prišepetali razširili vesti, da naj vinogradniki že pred 1. oktobrom prično s trgatvijo, v okolici Čmureka pa, da morajo biti do 15. oktobra polja pospravljena itd. Pristojno sresko načelstvo Maribor levi breg je radi tega izdalo posebno opozorilo na vinogradnike, naj ne nasedajo takim bedastim vestem, ki jih nekateri širijo bodisi iz nevednosti, ali pa tudi iz zlobe. S trgatvijo ni treba pričeti pred 10. oktobrom oziroma poprej, kakor se običajno vsako leto vrši trgatev.

Državni vpokojenci v mariborskih mejnih občinah so bili uvrščeni v drugi draginski razred. Gotovo prav in v redu. Ni pa prav in v redu,

Dvonadstropno hišo bo gradilo Podporno društvo železniških delavcev in uslužbencev v Melju, v ulici Kraljeviča Marka. Ako ne bo posebnih zaprek, bodo z delom pričeli še pred zimo. Melje sicer ni primerno za zazidavo s stanovanjskimi hišami, ker je to tovarniška četrt, toda železničarji imajo blizu na kolo-

lje in prijateljice prijetne zabave vabimo na to trgatev, zlasti tudi članstvo bratskih delavskih in nameščenskih organizacij. Na svidenje pri trgatevi!

dvor in to je za nje merodajno, da raje prenašajo dim in smrad. Podporno društvo železničarjev je pokazalo v zadnjih letih zelo veliko aktivnost na gradbenem področju ter znatno prispevalo k omilitvi stanovanjske bede, zlasti med železničarji. Nalaganje denarja v stavbe je pa vrhu tega še plodonosno.

V Mariboru imamo grozdni teden. Začel se je teden brez grozdja, šele v sredo se je pokazalo grozdje na vrtu »Sokolskega doma« in na Rotovškem trgu. Kvalitetno grozdje se prodaja po din 3 kg. Mariborski vinogradniki ga puste raznašati kar po hišah in s prodajo grozdja seveda zaslužijo več, kot pa, ako bi ga predelali v vino.

Neodstranjeni spomeniki in vse kar bo ostalo na starem cerkvenem pokopališču bo od 1. januarja 1940 dalje postalo last mestne župnije, ker se bo pokopališče po tem terminu zaprlo.

Za dograditev mariborske carinarnice je bilo te dni dovoljenih 4.800.000 din kredita.

Zdravniško dežurno službo za nujno pomoč članom GUZD in njihovim upravičenim svojem vrši v nedeljo, dne 1. oktobra zdravnik g. dr. Turin Ivan, Maribor, Linhartova ulica št. 12.

Nedeljski počitek v mesarski stroki bo uveden tudi letos in sicer s 1. oktobrom, na kar se opozarjajo gospodinjice.

Plesna šola 1. del. kolesarskega društva v Gambrovi dvorani začne z rednim poukom v nedeljo, dne 15. oktobra ter se vršijo vaje vsak četrtek od 20. do 22. ure in vsako nedeljo od 15. do 18. in od 20. do 22. ure pod osebnim vodstvom plesnega učitelja g. L. Simončiča. Vpisovanje novih članov sprejema vodstvo pred vsakim poukom.

Opozorjamo vse naše cenj. čitatelje na današnji oglas bančne poslovanice Bezjak: Vsak je svoje sreče kovač.

Vpepeljena. Na Pobrežju pri Mariboru je preminula dne 15. septembra Regina Retušnik. Ker je bila članica »Ognja«, je bila prepeljana v graški krematorij in tamkaj vpepeljena.

Narodno gledališče. Sobota, 30. septembra ob 20. uri: »Hlapec Jernej in njegova pravica«. Premiera. Slavnostna otvoritvena predstava. Pred predstavo govor g. dr. M. Snuderla. Nedelja, 1. oktobra ob 20. uri: »Veriga«. Premiera. Ponedeljek, 2. oktobra: zaprti. Torek, 3. oktobra ob 20. uri: »Celjski grofje«. Premiera.

Sporod jubilejnih predstav se oziroma predvsem na našega klasika Cankarja, kakor tudi na predstavnik starejših književne generacije, Finžgarja, pa tudi na Krefta kot zastopnika mlajših dramatikov.

ENODRUŽINSKA HIŠICA

z lepim vrtom na Pobrežju pri Mariboru se odda v najem pod ugodnimi pogoji. — Naslov v upravi našega lista.

prosti sprehajajo po ulicah. Prepričati bi bilo treba tudi popevanje ob 3. uri ponoči.

HRASTNIK

Pri tukajšnjem rudniku vlada zopet razburjenje med delavstvom radi tega, ker se podjetje brani priznati doplačila na temeljne mezde gotovim nasledbam, ki jo pri svojem akordnem zaslužku niso dosegli. Ker se na obratu ni dosegel sporazum, se bo zadeva obravnavala še v Ljubljani. Mi razumemo družbo, ki brani svoje interese, ali tega ne razumemo, kako to, da je ravno pri tem rudniku največ nesoglasja med delavstvom in podjetjem. Zakaj je bilo ravno pri tem rudniku že največ takozvanih spontanov stavk. Pisec teh vrst, ki so mi razmere na tem rudniku dobro znane, ugotavlja, da sta v glavnem dva vzroka, ki povzročata ta nesoglasja: Prvi je konservativnost vodstva rudnika, ki je mnenja, da kar je bilo pred 30. leti dobro, je dobro še danes; drugi vzrok je pa treba iskati pri delavstvu samem, ker se noče tako boriti za svoje pravice, kot bi bilo potrebno. V drugih rudnikih so boljše organizirani rudarji dosegli tako kolektivno pogodbo, da je vsakemu rudarju mogoče dokazati, zakaj ni mogel tega ali onega izvršiti, samo molčati se ne sme, kadar pride nadpaznik ali pa obratovodja na delovišče. Hrastniški rudarji se še danes povečini bore brez organizacije, zato pa doživljajo neuspehe. Ko bodo doumeli potrebo organizacije za obrambo svojih interesov, bodo sedanji nedostatki odpadli.

LITIJA

Po dolgem času se je »Vzajemnosti« posrečilo, da smo dobili svoj privatni društveni lokal, v katerem bodo lahko nemoteno delovale vse naše strokovne in kulturne organizacije. Lokal nam je brezplačno odstopila gđ. Meškova, kateri se tem potom najiskrenejše zahvaljujemo. Če pomislimo nazaj, kako se je morala »Vzajemnosti« potikati po raznih gostilniških lokalih, je pač jasno, da se ni mogla razmahniti, kakor bi bilo treba. Zato ni nič čudnega, ako so sedaj gotovi ljudje, ko so zvedeli, da imamo svoj lokal, napeli vse sile in s podlino, lažnjivim obrekovanjem, hoteli doseči, da bi ga nam odvzeli. Vsa čast omenjeni gospodini, da jim ni nasedla in upamo, da jim tudi v bodoče ne bo, kajti mi smo trdno prepričani, da bodo nasprotniki z intrigami nadaljevali in kolikor bolj bodo delali, toliko hujše bodo intrige. Nas to ne sme motiti in

nam mora biti samo v vzpodbudo. Zaenkrat bomo začeli s šahovskim in tamburaškim odsekom ter s knjižnico. Vabimo vse člane, kakor tudi vse simpatizerje, da nas pri delu podpro, ker le v skupnosti je moč. Prosimo jih, ako imajo doma kako knjigo odveč, da nam podpro, ker le v skupnosti je moč. Prosimo jih, pijo za knjižnico.

KRANJ

Odgovor na »Gorenjčev« prisluškovanje. Vzrokov za razna ugibanja je danes več kot dovolj. O razlagi najnovejših dogodkov bi pa seveda morali vedno povdarjati, da je edino »pravilna pot«, po kateri korakajo gospodje pri »Gorenjcu«. Toda »Gorenjec«, ki prisluškuje po cestah, v javnih lokalih, tovarnah itd., čestokrat sliši, da miso vsi za njegovo »pravilno pot«. In vsak tak slučaj kakor vaška klepetulja obesi na veliki zvon. Protislovja, ki jih očita našim levičarjem, so pa vendar lepo zrcalo tudi za njega.

Če so dosledni svojemu kopiranemu programu, predvsem kar se tiče strokovnega pokreta, potem so posredno sedaj tudi oni postali privrženci... samo nasprotno temu, kar očita jo levičarjem. To kar levičarjem v glavi brni, pa moramo povdariti, da brni tudi nekaterim agilnim pristašem samim. Če bi »Gorenjčevi« prisluškovalci pri svojem prisluškovanju vedno vprašali: kdo si in kaj si!, bi brez dvoma našli med njimi tudi volilce.

Skromen je bil pogreb utopljenih delavcev Bučanove. Iz mrtvašnice na starem pokopališču sta nepleskano krsto pripeljala na novo pokopališče dva moška na takozvani cizi. Na pokopališču so že čakali njeni najbližji sorodniki. Nato sta prišla dva ministranta, eden s škropilnico, drugi pa z žerjavico za kadilo, katero je pa malik po nerodnosti stresel pred pokopališčem; vendar sta oba ministranta med prerakanjem raztreseno žerjavico hitro pobrala. Ko je bilo že vse pripravljeno za pokop, tedaj se je pripeljal duhovnik z motornim kolesom. Po kratkih ceremonijah je bila pokojna Bučanova pokopana.

Trafika pri Savskem mostu je s 1. oktobrom prodajo »Delavske Politike« odpovedala. Prosimo cenj. odjemalce, da se po možnosti na list naročijo ali ga za naprej kupujejo v trafiki Krč, poleg hotela »Stare pošte«.

JESENICE

Resnica v oči bode. Na celjski konferenci verjenikov »Delavske Politike« sem poročal o nelepem in nečastnem postopanju bivših španskih prostovoljcev, Malenška in Mavca. Poročilo, ki sta ga napisala za naš list, sem dal celo razmnožiti in sem poslal en izvod »D. P.«. Še predno je pa »D. P.« to stvar lahko objavila, je objavil isti jeseniški list »Na mejah«, kot ponatis iz »Slov. delavca«. Jasno je torej, da sta avtorja izročila pismo istočasno »D. P. in tem listom. Danes se v »Slovenec« ta dva prostovoljca nekaj zaletavata v mojo osebo. Jaz jima povem samo to-le: Če bi se jaz bal »resnice«, bi njiju poročila ne dal razmnožiti. O tem, koliko sem jaz socialist, pa Malenšek niti Mavc ne bosta sodila. Da onadva nista, je jasno tudi iz tega, katerim listom pošiljata poročila. Koliko pa je na njiju spreobrnjenje vplivalo kaj drugega, kot pa španske zadeve, bomo pa kmalu videli. — Jesenice, dne 28. sept. 1939. — Kristan Cvetko.

Zvočni kino Radio predvaja v soboto in nedeljo ob pol 9. uri zvečer (v nedeljo tudi ob 3. uri pop.) vefilim »Dedič milijonov« (Pogoj — ženitev) z Heinzeom Rühmannom v glavni vlogi. Med dodatki Paramountov zvočni tednik in še kaj. Sledi prvi poljski film na Jesenicah: »Po poti usode«.

ČRNA PRI PREVALJAH

Tudi zaspane živce draml. Današnje kritično stanje je vzdrnilo tudi tiste, ki se niso zanimali nikdar za drugo kot za svoj zlodec; če so bili siti in oblečeni, potem so bila za njih vsa vprašanja rešena. To kritično stanje, ki je danes in ki obeta še poslabšanje, vpliva tudi na živce takih ljudi, ki jih je vzdrnilo zgolj to, ker je pričelo primanjkovati raznih stvari, predvsem sladkorja, da ga niso dobili po mili volji, in še v tistem je bila pomešana moka, tako da bodo nekateri utrpeli občutno škodo, ker so s tem sladkorjem vlagali razno sadje. Kupovati so začeli nekateri cele vreče moke, da jo je že za redne konzumente začelo primanjkovati. Krediti so ustavljeni, ker bi bili nekateri sicer izpraznili vse zaloge. Vse to pa je take ljudi le spravilo na noge, da so se pričeli zanimati za vzroke, ki so privedli tako daleč. Spuščajo se celo v ostre debate in ker se niso nikdar zanimali za kakšno politično in socialna vprašanja, jim je težko dopovedati pravi položaj, ker si v svoji primitivnosti predstavljajo vse čisto po svoje. Sicer se pa v teh zmedenih casih motijo celo takšni, ki zmeraj čitajo in še celo oni, ki rešujejo izključno politična vprašanja. Le to je naša dolžnost, ako ne zmoredno drugega, da ljudi vsaj toliko poučimo, da ne bodo nasedali kakšni lažni propagandi in da ne bodo gledali v vsakem političnem pustolovcu že rešitelja, v krivcu današnjih razmer pa — prijatelja.

Naročniki, pozor!

Današnji številki smo priložili poštne položnice ter prosimo vse one p. n. naročnike, ki so v zaostanku z naročnino, da isto nemudoma poravnajo, ker le na ta način bomo v stanu, naš list vzdrževati in ga tudi redno dostavljati. — Vse one pa, ki so naročnino že poravnali, prosimo, da si poštne položnice shranijo in jih porabijo prihodnjik. — Uprava.

Prispela velika izbira za damske in moške plašče, obleke, kostume, hubertuse, oficirske, finansijske in železničarske uniforme! Krojaške potrebščine! Velika odprava ostankov! Kakor vedno dobite po najnižjih cenah in v najboljši kvaliteti samo v

ČESKEM MAGACINU MARIBOR pri glavni policiji

OTVORITEV

nove modne in konfekcijske trgovine

»L A M A«

MARIBOR, Jurčičeva ulica šte. 4

v ponedeljek, 2. oktobra 1939

Vabimo Vas na brezobvezen ogled trgovine. Vodili bomo volno, ročna dela, nogavice, pletenine, perilo za dame in gospode, plašče, obleke, klobuke itd. po solidnih cenah. — Priporočamo se in jamčimo za solidno postrežbo.

»LAMA« - Jurčičeva ul. 4

Trgovinska pogajanja z Nemčijo

Nemčija nam dolguje 200 milijonov din. V Beogradu so se začela trgovinska pogajanja z Nemčijo. Naše terjatve napram Nemčiji za dobavljeno blago znašajo 200 milijonov dinarjev, v kateri vsoti pa niso vpoštene terjatve napram protektoratu.

Nemci trdijo, da so te terjatve pokrite z neplačanimi obveznostmi naših uvoznikov nemškega blaga.

V splošnem pa naš izvoz v Nemčijo pada, tako, da smo v teku osmih mesecev, od januarja do avgusta prejeli za 512.4 milijona dinarjev več blaga iz Nemčije, kot pa smo ga v Nemčijo uvozili.

Marsikaj, kar smo doslej dobili iz Nemčije, pa od tam ne bo sedaj moglo več dobiti.

Panameriška konferenca

Predsednik republike Panama, Arosema, je te dni otvoril zasedanje panamerikanske konference. — V svojem otvoritvenem govoru je Arosema poudarjal, da mora biti sedanja konferenca ameriških držav organizirana na podlagi kontinentalne kolektivnosti vseh ameriških držav (vse ameriške države bodo branile vsako izmed njih, ako bi bila napadena). Z ozirom na evropski konflikt je rekel, da naj ameriške države v vseh ozirih ohranijo nevtralnost.

Nevtralna Švica je že v težavah

Zadnja »Weltwoche« opisuje v članku »Festung Schweiz«, težave, v katere je zašla Švica kljub nevtralnosti že takoj začetkom vojne.

»Položaj Švice je zelo resen. O tem si ne smemo delati nobenih iluzij. V gospodarskem oziru je danes naš položaj mnogo težji, kot je bil leta 1914. ob izbruhu svetovne vojne. — Imamo sicer večje zaloge, kot takrat, toda med tem ko so se pokazali v svetovni vojni zastoji na svetovnih trgih in prevozne težave šele po enem ali dveh letih, so te nastopile že sedaj, ob izbruhu vojne, v zelo nevarni obliki.

Primeroma lahko smo premagali gospodarske težave v letih 1915 in 1916 in jih po možnosti tudi rešili. Sedaj pa kljub zalogam in preureditvi za lastno produkcijo, grozi pomanjkanje in lakota. S samimi naredbami in določevanjem cen bomo težko premagali mednarodne težave s preskrbo živil za Švico.

KOČEVJE

Nevednost in zaslepljenost. Po Kočevskem se širijo zadnje tedne kar najbolj fantastične vesti. Zaradi teh vesti dobivajo ljudje tudi hudo kri in skomine po nekem maščevanju — za kaj, tega sami ne vedo. Nam je samo žal kočevskih kmetov, ki živijo v nekem bodočem raji in ki jim bo hudo, ko se bodo sanje razpršile in bo ostala samo trda resničnost. V vsakem slučaju samo stvarnost!

Poroka. V nedeljo sta se poročila rudar s Brečko in šivilja s Hočevarjeva. Obadva se udeležujeta v delavskem gibanju. Prepričani smo, da mu bosta ostala zvesta tudi v bodoče. Srečno!

Akoravno so se odnošaji med trgovci in tovarnami surovin bistveno spremenili, hočemo odnošaje med nami in konzumenti ohraniti dobre in znosljive, zato prodajamo vso obstoječo zalogo čevljev še po starih cenah.

Poletni čevlji po znižani ceni!

K A R O

Dame! Obiščite novo otvoren zavod za lepoto in masažo

Kozmetika

„LADY“

Masaža

Mena Vezjak, Maribor, Gregorčičeva ul. 4

Individualna nega lepote. Važna za vsako ženo, posebno za žene v poklicu.

Delavke tovarne Kresse so nam zopet pisale. Na našo zadnjo notico o mezdah za izdelovanje priporočeni dopis, ki so ga navodno podpisale 3 delavke v tovarni g. Kresseja in pravijo v njem, da v tovarni vsak dopis »Delavske Politike« prečitajo pred vsemi delavkami, tako, da so vse delavke dobro informirane, kaj piše »Delavska Politika«. Prečitane oskrbi vodstvo tovarne. Tovarnar, g. Kresse je bil dal delavkam na razpolago tudi svojega advokata, g. dr. Richarda Roma v Kočevju, ki je baje na pobudo in na podlagi izjav delavk sestavil popravek za »Delavsko Politiko«. Ta popravek je poslal advokat g. dr. Rom zopet v tovarno, kjer ga je prva prirojevka prečitala vsem delavkam in so ga potem delavke podpisovale. Delavke povdajajo, da kljub temu s strani g. šefa ni bilo nikakega pritiska ali kaj sličnega. Delavke želijo, da bi poslali v tovarno kakega delavskega zaupnika, ki se na take stvari razume in se bo na ta način lahko prepričal, kakšne razmere vladajo v Kressejevi tovarni. Dopis konča v upanju, da so nam sedaj razmere v tovarni Kresse dovolj jasne. — Žal moramo izjaviti, da nam še vedno ni jasno, koliko pravzaprav zasluži delavka na uro, čeprav imamo sedaj od delavk in advokata g. dr. Roma že celo zalogo pisem in popravkov. Nadalje moramo povdariti, da so podpisali vseh treh delavk pisani s tako sorodno pisavo, kakor da bi pisal vsa tri imena eden in sicer tak, ki ni zaposlen pri strojih in da smo povrh tega prepričani, da tudi tega pisma ni sestavila nobena podpisanih delavk. Nam je sedaj popolnoma jasno le postopanje tovarne proti delavkam, ne pa njihov zaslužek.

Delavski pravni svetovalec

Mezda v slučaju praznovanja (Sv. Pavel) Ako delate v tovarni samo 4 dni, je dolžna tovarna plačati po § 221 o. z. le mezdo za te 4 delavnice, ker mora dobiti delavec, v slučaju zaprečenja službe toliko, kakor bi dobil, če bi delal. Zlasti v tem slučaju je odtegljaj din 10 dnevno neutemeljen, ker delavec ne dobi v tem slučaju nobene plače pri vpoklicu.

Amnestija (Laško)

Zadnja amnestija je bila izdana samo za obsojence in prestopke, ki jih sodijo sodišča. Kazni upravnih oblasti s to amnestijo niso bile mišljene. Amnestija za kazni, ki so jih izrekle upravne oblasti v zvezi z zadnjimi volitvami,

je bila pa že razglašena poprej.

Obsežnost obrti (Laško)

Vsakdo sme izvrševati obrt prevoznitva v kraju, za katerega je prejel dovoljenje. Vprašajte vsled tega pri sreskem načelstvu, če ima dotični dovoljenje tudi za prevažanje v Vašem kraju.

Pokojnina pri Bratovski skladnici (Žerjav)

Vprašanje: Bila sem pri rudniku zaposlena 34 let in so me sedaj odpustili iz službe. Ali sem upravičena zahtevati pokojnino in ali mi pripada polna pokojnina, dasiravno še nisem dovršila 35 let članstva?

Odgovor: Erez dokazane onemoglosti imajo pravico zahtevati pokojnino le oni, ki imajo 35 let polnopravnega članstva pri Bratovski skladnici in ki so dovršili 60 let starosti. Ker Vi še niste bili 35 let članica, boste morali dokazati, da ste trajno onemogli, nakar Vam bo Bratovska skladnica priznala pokojnino. Drugače pa boste morali čakati na upokojeve še eno leto, ter plačevati priznalne prispevke. Bratovska skladnica, pri kateri povprašate za to, Vam bo povedala do kedaj Vam bodo ohranjene Vaše pravice brez plačevanja priznalnih zahtevkov in od kedaj dalje boste morali plačevati te prispevke.

LJUDSKA SAMOPOMOČ

v Mariboru, reg. pom. blagajna

znana domača zavarovalna ustanova v Dravski banovini, ki plodonosno deluje že od leta 1927 in je izplačala tekom obstoja nad 37 milijonov din na pogrebnišnih in doti.

Zavaruje za pogrebniško zdrave osebe obeh spolov od 17. do 70. leta do največ din 10.000 — in

za otro mladoletne od 1. do 16. do največ din 25.000 — plačljiva ob dojenem 21. letu.

ZAHTEVAJTE BREZPLAČNO IN BREZOBVEZNO POJASNILA

Vsak je svoje sreče kovač!

V kratkem se prične 39. kolo Državne razredne loterije, ko bo zopet razdeljenih nič manj kot osem premij in 42.000 dobitkov v skupni vrednosti

65 milijonov dinarjev

Prvo žrebanje bo 14. oktobra t. l.

Novi srečke so že dospele in se dobe

v naši hiši sreče in glavni kolekturi

bančni poslovalnici BEZJAK

v Mariboru, Gosposka ulica 25, tel. 20-97

Cela srečka stane din 200, polovica din 100 in četrtinka din 50. Bezjakove srečke so že marsikomu prinesle novo življensko srečo, kakor nam to kaže naslednja statistika nekaterih do sedaj izžrebanih premij in dobitkov:

Premije:	Din 2,008.000 srečka štev. 68.326
„ 1,002.000 „ „ 59.971	
„ 301.000 „ „ 83.526	
„ 200.000 „ „ 34.210	
Dobitki:	
din 100.000.— srečka štev. 4.638	
din 100.000.— srečka štev. 7.336	
din 100.000.— srečka štev. 77.664	
din 100.000.— srečka štev. 77.696	
din 100.000.— srečka štev. 86.831	
din 100.000.— srečka štev. 86.834	
din 80.000.— srečka štev. 97.039	
din 60.000.— srečka štev. 83.519	
din 50.000.— srečka štev. 19.306	
din 50.000.— srečka štev. 88.152	